

Justis- og beredskapsministeren

Sivilombudet
Postboks 3
0101 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
24/4941 - MTH

Dato
23.09.2024

Tilbakemelding på Sivilombudets anbefalinger etter undersøkelse av plasser for mindreårige i Indre Østfold fengsel, Eidsberg avdeling

Jeg viser til Sivilombudets brev 13. juni 2024, med rapport fra undersøkelse av plasser for mindreårige i Indre Østfold fengsel, Eidsberg avdeling («Eidsberg fengsel»). I rapporten anbefaler Sivilombudet at ordningen med å plassere barn i Eidsberg fengsel opphører umiddelbart, og at det umiddelbart iverksettes tiltak som sikrer at mindreårige ikke plasseres i fengsel for voksne uten at det er vurdert at dette er til barnets beste. Sivilombudet har gitt Justis- og beredskapsdepartementet utsatt frist til 23. september 2024 med å gi en tilbakemelding på anbefalingene.

Barn under 18 år som sitter i varetekt eller gjennomfører straff i fengsel, skal i hovedsak gjennomføre straffen ved en av ungdomsenhetene. Ungdomsenhetene skal ivareta barnas særskilte behov under frihetsberøvelse og bidra til at barn ikke sitter i fengsel sammen med voksne innsatte, i tråd med FNs barnekonvensjon artikkel 37. Vi har i dag to ungdomsenheter, Ungdomsenhet vest i Bergen og Ungdomsenhet øst på Eidsvoll. Kapasiteten ved Ungdomsenhet øst er i 2024 økt med to plasser, og den totale kapasiteten ved ungdomsenhetene er per i dag ti plasser.

Antall innsatte under 18 år i fengsel varierer. Ifølge Kriminalomsorgsdirektoratet blir de aller fleste mindreårige innsatt i, eventuelt overført til, ungdomsenhetene. I noen tilfeller har mindreårige hatt opphold i et ordinært fengsel der det er vurdert å være til barnets beste. For eksempel kan det i forbindelse med langvarige rettssaker være hensiktsmessig at den mindreårige er i et fengsel nærmere rettslokalene, fremfor at vedkommende skal transporteres over lange avstander daglig. Videre kan den mindreårige og dennes pårørende selv ønske en plassering i et fengsel nærmere hjemstedet, for å lette tilgangen til besøk.

Gjennomsnittlig antall mindreårige innsatte var på henholdsvis 5,6 i 2017, 5,9 i 2018, 7,2 i 2019, 6,2 i 2020, 6,5 i 2021, 4,0 i 2022 og 5,2 i 2023. Det har imidlertid vært en økning i antall nyinnsettelse de siste to årene, og etterspørselen etter fengselskapasitet for mindreårige øker. Dette medfører at det tidvis er flere mindreårige innsatte enn hva det har vært plass til i ungdomsenhetene, med den konsekvens at det har vært nødvendig å innsette enkelte mindreårige i ordinært fengsel.

For å sikre at unge innsatte får et tilpasset tilbud også ved fullt belegg ved ungdomsenhetene, ble det i statsbudsjettet for 2020 satt av midler til tre plasser for mindreårige innsatte i Eidsberg fengsel til dette formålet. Tiltaket er siden videreført.

Eidsberg fengsel er et ordinært fengsel med høyt sikkerhetsnivå for menn. Fengselet har et forsterket faglig tilbud med et tverrfaglig ungdomsteam.

Kriminalomsorgsdirektoratet opplyser at ungdomsteamet nå er fullt bemannet igjen, etter å ha hatt midlertidige utfordringer med kapasiteten. Når det er mindreårige innsatt i Eidsberg fengsel, skal ungdomsteamet utelukkende ivareta disse. I perioder hvor det ikke er mindreårige i fengselet, vil ungdomsteamet gi en styrket oppfølging av unge i aldersgruppen 18–24 år. Som påpekt av Sivilombudet har imidlertid ikke Eidsberg fengsel en egen avdeling eller særskilt tilrettelagte celler for mindreårige. Videre har fengselet i lang tid hatt et høyt belegg, og det har ikke vært mulig å holde mindreårige innsatte atskilt fra voksne innsatte.

Det er et mål for regjeringen at mindreårige ikke skal plasseres sammen med voksne i fengsel, ei heller i Eidsberg fengsel, med mindre det er vurdert at barnets beste tilsier det. Fengsling av barn skal skje i samsvar med de kravene som stilles i FNs barnekonvensjon og øvrig gjeldende regelverk. Ifølge Kriminalomsorgsdirektoratet tilsier dagens situasjon og prognoser fremover at det ikke vil være tilstrekkelig kapasitet i ungdomsenhetene. Regjeringen har signalisert at man tar sikte på å øke kapasiteten i ungdomsenhetene i 2025 og 2026. Dette vil vi komme tilbake til i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2025.

Justis- og beredskapsdepartementet vil følge opp Sivilombudets hovedfunn hva gjelder regulering og styring. Kriminalomsorgsdirektoratet har opplyst departementet om at et forbedret rapporteringssystem allerede er under utvikling.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi til
Kriminalomsorgsdirektoratet